

Сметаніна Н. В.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
к.ю.н., доцент кафедри
кримінології та кримінально-виконавчого права

ФОРМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ

На сьогодні однією з актуальних проблем, яка потребує ретельного вивчення, є проблема домашнього насильства. Ця проблема виходить на перший план наукового дослідження, поряд з вивченням організованої злочинності та міжнародного тероризму.

За матеріалами Жіночого консорціуму ННД США, від домашнього насильства в світі потерпає більше жінок, ніж від пограбувань, зґвалтування незнайомими та в автомобільних катастрофах, разом узятих. Кожні 9 секунд у світі жінка страждає від побоїв чоловіка чи того, з ким вона проживає. 32% вагітних жінок терплять побої. 90% дітей усвідомлюють насильство як таке, що спрямоване на їхню матір. За дослідженнями Інституту соціологічних досліджень НАН України 68% жінок (це, приблизно, 18 млн.) в Україні зазнають знущання в сім'ї, у тому числі 20% – часто (в основному, це побиття з боку чоловіка).

Згідно з оцінками Світового Банку в індустріально розвинутих країнах у загальному показнику смертності жінок у віці 15-44 років 19% припадає на зґвалтування та насильство у сім'ї. Це означає, що кожна п'ята жінка, яка вмирає у цьому віці, помирає внаслідок травм і хвороб, що спричинені актами насильства. Щороку 600 жінок гинуть в Україні від домашнього насильства. Лише 10% з 1 млн жінок, які піддаються насильству, вирішують повідомляти про насильство.

Новий Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає чотири форми домашнього насильства: *економічне насильство* – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг

з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру; *психологічне насильство* – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи; *сексуальне насильство* – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності; *фізичне насильство* – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Як показало авторське вивчення громадської думки про шкоду від домашнього насильства для населення України у 2020 році (опитування проводилось шляхом інтернет-анкетування у період з березня 2020 року по вересень 2021 року, нараховує 428 опитаних учасників віком від 14 до 59 років, які представляють всі регіони України), 93,7% опитаних учасників вважають домашнє насильство злочином. Варто зазначити, що 43,8% опитаних громадян зазначили, що їх турбує поширення випадків домашнього насильства.

85,4% учасників опитування зазначили, що у 2020 році вони зазнали психологічного насильства, 39,3% – фізичного насильства, 18% – економічного насильства, 9% – сексуального насильства. На запитання: «Як вплинуло заподіянням Вам шкоди внаслідок домашнього насильства на Ваше подальше життя?» 71,7% респондентів відповіли, що відчували тривалу депресію і душевні страждання, 30,3%

– погіршення відносин із родиною, 19,2% – хворіли, 12,1% – зазнали матеріальні труднощі, 4% – втратили роботу.

Як бачимо, проблема домашнього насильства є актуальною для українського суспільства. Найбільше опитані учасники зазначали, що страждають саме від психологічного і фізичного домашнього насильства. Необхідним і важливим напрямком є проведення роз'яснювальної роботи серед населення для полегшення ідентифікації випадків домашнього насильства і розуміння його форм.

**Кулик К.Д.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
к.ю.н., асистент кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права**

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОВЕДЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ

Відповідно до ч. 3 ст. 5 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції кожна Держава-учасниця повинна періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їх адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею. У зв'язку з цим набуває актуальності запровадження системи оцінки ефективності реалізації антикорупційної політики в державі.

У 2013 р. було прийнято наказ Міністерством юстиції України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України «Про національну систему оцінки рівня корупції» від 30.09.2013 р. № 2055/5/1153, яким було передбачено впровадження комплексної національної системи оцінки рівня корупції. Ця система мала ґрунтуватися на зборі, аналізі та узагальненні таких даних: статистичної звітності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; інформації про виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції; результатів соціологічних досліджень, що проводяться науково-дослідними та соціологічними інституціями, з питань поширення корупції; інформації про поширеність корупції, одержаної з інших джерел (наприклад,

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ЮРИДИЧНА ОСІНЬ 2021

Збірник тез доповідей та наукових повідомлень
учасників міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених

18 листопада 2021 р.

м. Харків

УДК 340(043.2)

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

Тези друкуються мовою оригіналу,
відображають позицію автора,
який несе відповідальність за зміст

Юридична осінь 2021 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл.
учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 18
листоп. 2021 р.) / за заг. ред. Д.В. Лученко. – Х.: Нац. юрид. ун-т імені
Ярослава Мудрого, 2021. – 326 с.

УДК 340(043.2)

©Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021 р.